

Seznam povinných a výběrových míst

VÝLET č. 1 <i>Po stopách Buquoyské cesty na Doppler</i>	povinná místa	Pohorská Ves, Doppler-Jelení vrch, Benešov nad Černou
	výběrová místa	Černé Údolí, Žofínský prales, Huťský rybník, Malonty, Desky
VÝLET č. 2 <i>Přes Hradišťský vrch k přehradě na Černé</i>	povinná místa	Kaplice, Hradišťský vrch, vodní nádrž Soběnov
	výběrová místa	Blansko, Horní Malše, Děkanské Skaliny, Kondrač, Starý Holand
VÝLET č. 3 <i>Za nejvyšším vrcholem Novohradských hor</i>	povinná místa	Kamenec, Pohoří na Šumavě, Baronův Most
	výběrová místa	Uhliště, Ulrichov, Jiřická nádrž, Myslivna, Terčí Hut'
VÝLET č. 4 <i>Buquoyským panstvím k Dobré Vodě</i>	povinná místa	Nové Hrady, Dobrá Voda, Kraví hora
	výběrová místa	Žár, Terčino údolí, Cuknštejn, Horní Stropnice, Paseky
VÝLET č. 5 <i>Trhosvinenskem do Slepčích hor</i>	povinná místa	Trhové Sviny, Svatá Trojice, Kohout
	výběrová místa	Kamenná, Žumberk, Buškův hamr, Slavče, Vysoký kámen
VÝLET č. 6 <i>Zaniklými sklářskými obcemi přes Vysokou k Hojně vodě</i>	povinná místa	Hojná Voda (obec), Vysoká, Mandelstein
	výběrová místa	Mlýnský vrch, Šejby, Hojná voda (prales), Lukov, Zlatá Ktiš

Z Á Z N A M N Í K

TURISTICKÉ AKCE

Léto v Novohradských horách

2021

**Moravský odbor Klubu českých turistů
FÉNIX Brno - Medlánky**

Vážení a milí přátelé turistiky,

do rukou se Vám dostává záznamník „Novohradské hory“, který byl vytvořen především jako záznamník k turistické akci KČT Fénix s názvem „Léto s Fénixem“ a podnázvem „Léto v Novohradských horách 2021“. Záznamník je rozdělen do šesti oblastí podle šesti výletů, které se konaly během výše zmíněné akce. Téměř všechna místa tohoto záznamníku se nachází v Novohradských horách a jejich podhůří, místa jednoho výletu se pak nachází na Trhoshvinensku a ve Slepíčních horách. Z každého výletu je vždy vybráno 8 nejzajímavějších míst. Mapky jednotlivých výletů i s popisem tras je možné nalézt na internetové adrese www.kctfenix.ic.cz.

Přírodní park Novohradské hory se rozkládá na samém jihu Čech východně od Šumavy, kterou v mnohém připomíná. Je vymezen obcemi Nové Hradky, Žumberk, Benešov nad Černou a Malonty a těsně přiléhá k rakouské hranici, za níž pokračuje jako přírodní park Nordwald. Území bylo po dlouhá desetiletí zakázanou zónou u železné opony a je velmi dobře zachovalé – horské hluboké lesy se zaniklými sklářskými osadami střídají podhorské pastviny s venkovskými samotami a menšími obcemi. Nejvyšší vrcholy Kamenec, Myslivná či Vysoká dosahující nadmořské výšky přes 1000 metrů. A právě neporušená krajina je jeden z trumfů těchto končin. Nalezneme zde obnovované turistické stezky k nejzajímavějším výletním cílům, jsou zde výborné terény pro cyklistiku a zároveň spousta krásných neobjevených míst, kde za celý den nepotkáte jediného člověka. Tomu odpovídá také infrastruktura, jejíž rozvoj je zde stále na samém počátku. Pokud očekáváte rozsáhlé „turistické“ resorty jako na Šumavě či v Krkonoších, budete zklamáni. Mimořádně zachovalá území s nedotčenou přírodou jako Žofínský prales, nár. přír. památka Hojná voda či Pivonické skály jsou nejenom místy s nejvyšší státní ochranou, ale jsou vysoce ceněna v rámci celé Evropy. Kromě krásné přírody si zde najdou své i milovníci historie. Většina území Novohradska patřila přes 3. století francouzskému šlechtickému rodu Buquoyů, kteří se ve velké míře starali o jeho rozvoj, a to nejenom hospodářský. Už jen v centru býv. panství v Nových Hradech lze navštívit hrad, zámek či známý lesopark Terčino údolí. K dalším pamětihodnostem patří zřícenina Cukněstěj, tvrz Žumberk a také významná církevní památka - kostel v Dobré Vodě. Kraj z výšky můžete shlédnout z rozhledu Kraví hora či Hradištský vrch. Novohradské hory, včetně jejich podhůří, určitě stojí za Vaši návštěvu.

Většina míst tohoto záznamníku se nachází na území přírodního parku. Držte se proto, prosím, při jeho plnění značených cest a dodržujte pravidla pobytu v chráněných oblastech. Přísně je zde mimo jiné zakázáno rozdělovat oheň, sbírat jakékoliv rostliny, živočichy či nerosty.

Přejeme Vám při plnění záznamníku jen samé pěkné a neopakovatelné zážitky.

MO KČT Fénix Brno-Medlánky

Podmínky plnění:

- 1) navštívit 3 povinná místa z každého výletu (celkem tedy 18 povinných míst)
- 2) navštívit 2 výběrová místa z každého výletu (celkem tedy 12 ze 30 výběrových míst)
- 3) navštívená místa si potvrďte předepsaným způsobem, pokud to nebude z jakéhokoliv důvodu možné, lze dané místo doložit i fotografií
- 4) po splnění zašlete záznamník na adresu KČT Fénix Brno – Medlánky (do obálky vložte **pošt. známku** na zpětnou zásilku v odpovídající výši, záznamník Vám bude po zaevidování vrácen spolu s odznakem zpět)
- 5) **cena záznamníku s odznakem je 80 Kč**
- 6) doba plnění je omezena na 10 let, doporučujeme splnit do 5 let od zakoupení

Evidenční list záznamníku:

Jméno a příjmení	
Adresa bydliště, včetně PSČ	
Telefon	
E-mailová adresa	

Evidenční číslo záznamníku	
Rok vydání záznamníku	
Datum vydání odznaku	

Vyplněním evidenčního listu souhlasíte se zpracováním Vašich osobních údajů. Osobní údaje jsou poskytnuty čistě pro účely MO KČT Fénix se sídlem Ostružinová 5, 621 00 Brno-Medlánky. Vaše údaje jsou chráněny dle pravidel o ochraně osobních údajů čl. 6 odst. 1 písm. a) a čl. 7 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016. Osobní údaje budou uchovány po dobu nezbytně nutnou a nejsou volně přístupná jiným subjektům. Jako subjekt údajů máte právo na přístup ke svým osobním údajům, máte právo na jejich opravu nebo výmaz, popřípadě omezení zpracování. Dále máte právo požadovat vysvětlení ohledně zpracování osobních údajů.

Záznamník vydal Moravský odbor KČT Fénix Brno – Medlánky ku příležitosti konání cykloturistické akce „Léto s Fénixem“ s podnázvem „Léto v Novohradských horách“ v roce 2021. Jako hlavní zdroj informací bylo využito map KČT a internetových stránek daných zajímavostí. Neprošlo jazykovou úpravou.

Kontakty:

poštovní adresa: KČT Fénix Brno – Medlánky
Ostružinová 5
BRNO 21 - Medlánky
621 00

e-mailová adresa: kct.fenix@centrum.cz

internetové stránky: www.kctfenix.ic.cz

Výlet č. 1

Po stopách Buquovské cesty na Doppler

1. Černé Údolí

Původně vorařská osada (německy Schwarzthal) vznikla v 70. letech 18. století. V roce 1838 zde vzniká sklářská huť, která se ze širokého okolí udržela nejdéle (zanikla až v r. 1930). Vyrábělo se zde křišťálové, lité i tabulové sklo. V letech 1881–1884 zde byla postavena nová huť, která vyráběla i vzácnější druhy skla, včetně černého hyalitu a červeného skla, které byly vynálezem J. F. A. Buquoye. Dominantou osady bývala novogotická kaple sv. Huberta z roku 1838 (zvětšena v roce 1869), zchátrala po roce 1945 a zbořená byla počátkem 70. let 20. století.

Potvrzení: razítko z místa

2. Žofínský prales

Národní přírodní rezervace (101,62 ha, vyhlášena v r. 1838 a v r. 2007) rozprostírající se asi 4 km jihovýchodně od Černého Údolí. Předmětem ochrany je zbytek původního pralesovitého lesního porostu ponechaného samovolnému vývoji, některé stromy dosahují výšky přes 50 m a stáří přes 300 let. NPR je součástí evropsky významné lokality Žofínský prales-Pivonické skály (452,6 ha), spolu s NPP Hojná voda je nejstarším chráněným územím v Evropě zřízeným Buquoyi. Rezervace je pro veřejnost nepřístupná, od r. 1991 oplocena. V místě bývalého loveckého zámečku se nachází nově zrekonstruovaný penzion Lesovna Žofin, přestavěný z rozpadlých hospodářských budov.

Potvrzení: razítko z Lesovny

3. Huťský rybník

Huťský rybník (5,9 ha), též Jitronická nádrž, Zelný rybník, Krauter Teich či Gereuther Teich, byl založen v roce 1784 na Huťském potoce. V témže roce byla založena i nedaleká sklárna Terčí Huť. Rybník ale sloužil především jako splavovací nádrž (klauza) pro plavení dlouhého polenového dřeva z novohradských lesů. V současné době postupně zarůstá mokřadní vegetací, z fauny je významný rak říční, střevle potoční, pravidelně zde hnízdí potápka malá. Na hrázi turistický přístřešek.

Potvrzení: opis tur. orientace

4. Pohorská Ves

Obec cca 7 km jižně od Benešova nad Černou (německy Theresiendorf) je nejvýše položenou obcí v Novohradských horách, resp. v přírodním parku Novohradské hory. Původně dřevařská osada založená při kolonizační vlně ve 2. pol. 18. století tehdejším majitelem novohradského panství Johannem Nepomukem Buquoyem a pojmenovaná po manželce Theresii (název Terčí Ves až do 50. let 20. století). Od 1. ledna 1981 se Pohorská Ves stává součástí 11 km vzdáleného Benešova nad Černou, jehož katastr tímto krokem nabyl doslova „mamutích“ rozměrů (160 km²). Od 70. let se ale dále rozšiřovalo hraniční pásmo, jehož vnitrozemský okraj se od Pohoří na Šumavě posunul až na okraj zástavby Pohorské Vsi. Ještě v létě 1989 byly běžné kontroly dokladů v autobusech do Pohorské Vsi a další namátkové legitimování osob v obci. Tyto úkony měla v kompetenci Pohraniční stráž. Od 1.7. 1990 samostatnou obcí. Dominantou obce je pozdně barokní farní kostel sv. Linharta z r. 1787.

Potvrzení: razítko z infocentra

5. Doppler-Jelení vrch

Pátá nejvyšší hora Novohradských hor (957 m) nacházející se 3 km jihozápadním směrem od obce Pohorská Ves. V době existence hraničního pásma dokonce nejvyšší přístupnou horou. Doppler je nejzápadnější devítistovka Novohradských hor, žádná jiná hora v této oblasti nemá jeho mohutnost, výhledy bohužel jen ze severozápadní strany, na vrcholu turistický přístřešek a na malé skalce ocelový kříž. Historickou buquovskou cestu na Doppler připomíná jen pamětní deska ve skále. Jižně od vrcholu pramen sv. Filipa Benitia.

Potvrzení: opis tur. orientace na vrcholu

6. Malonty

Obec připomínaná roku 1360. Památkou obce hřbitovní kostel sv. Bartoloměje - pův. gotická kaple sv. Kateřiny z 1. pol. 14. století, v roce 1400 přistavěn presbytář, koncem 15. stol. dvoulodí a v roce 1887 nová sakristie. Výzdoba interiéru je barokní, pochází přibližně z roku 1710. Kostelní zvony nesou letopočty 1423 a 1507. Jižně od obce při silnici pomník „1945, odplata za Bílou horu“. Výchozí místo vyhlídkové naučné stezky na Doppler.

Potvrzení: opis tur. orientace, příp. razítko z místa

7. Desky

Ves uváděná roku 1358, na návsi barokní socha sv. Jana Nepomuckého z roku 1791 se zábradlím z roku 1827, na sv. okraji obce výklenková kaplička. Asi 1,5 km severovýchodním směrem od obce Kachní rybník – založený roku 1489, rozloha 17 ha, starší název Kancelářský, v minulosti využívaný jako plavební nádrž, nyní rekreační charakter, možnost koupání, tábořiště, chaty.

Potvrzení: opis tur. orientace z rozc. Desky

8. Benešov nad Černou

Obec založená ve 2. pol. 13. století Benešem z Michalovic jako osada pod tvrzí (první písemná zmínka z roku 1332). V roce 1383 osada povýšena na městečko, v roce 1553 prvně zmiňovaný radnice a špitál. V roce 1570 zde rožmberský regent Jakub Krčín z Jelčan zakládá pivovar, od roku 1881 pak městečko povýšeno na město. Původní název změněn na Německý Benešov, název Benešov nad Černou od roku 1946. Od roku 1995 vyhlášena městská památková zóna, k pamětihodnostem patří kostel sv. Jakuba Většího, renesanční radnice z roku 1594 s pozdější klasicistní úpravou, barokní kašna a také sloup sv. Jana Nepomuckého z let 1725-26. V okolí města stojí za projítí naučná stezka „Brána Novohradských hor“ s 8 zastaveními. V údolí Černé je jedním ze zastavení pomník Adalberta Stiftera (básníka Šumavy), rakouského spisovatele a rodáka z Horní Plané, který zde v Benešově trávil prázdniny u svého strýce.

Potvrzení: razítko z infocentra, příp. jiné z města

Výlet č. 2

Přes Hradištský vrch k přehradě na Černé

1. Kaplice

Jihočeské město (7070 obyvatel) na řece Malši, od r. 1990 s městskou pam. zónou. První pís. zmínka o vsi z roku 1257, poč. 14. století povýšena na městečko, od roku 1382 Kaplice městem, po 30-leté válce poněmčování oblasti. Rychlejší rozvoj města po vybudování silničního a železničního spojení. V letech 1753-55 zbudována hlavní silnice České Budějovice – Linec, koněspřežná železnice (stavitel F. A. Gerstner) z let 1825-28 upravena v letech 1868-71 pro parní provoz. V roce 1837 vybudována důležitá silniční spojka do Benešova a Nových Hradů. Mezi pamětihodnosti města patří renesanční radnice s barokními úpravami, kašna s pranýřem z roku 1646, nová radnice přebudovaná v 16. století z přední části městského pivovaru, památkově chráněné klasicistní domy, pův. raně gotický farní kostel sv. Petra a Pavla či hřbitovní kaple sv. Josefa a Barbory původem ze 16. století. K dalším zajímavostem patří panský pivovar Na Bělidle z roku 1648 s klenutým mostkem, dvouobloukový kamenný most ze 17. století či barokní výklenková kaple sv. J. Nepomuckého. Na rohu náměstí „Historická expozice Kaplická“. Asi 2 km severovýchodně od města soutok říček Malše a Černé.

Potvrzení: razítko z města

2. Blansko

Část města Kaplice, původní ves připomínána roku 1368, od konce 14. století součástí novohradského panství Buquoyů. Pův. gotický farní hřbitovní kostel sv. Jiří s hranolovou věží doložen roku 1359. V 1. pol. 16. století přestavěn pozdně goticky, v roce 1735 upraven barokně. U kostela socha sv. Jana Nepomuckého z konce 18. století a fara s patrovými stájemi a stodolou. Hodnotné jsou také fasády domů na návsi. Na východním okraji vsi kaple Nejsv. Trojice z roku 1798, od kaple krásný rozhled do okolí. Poblíž bývalé papírny (v provozu v 18. a 19. stol.) výklenková kaple z roku 1798 a přes říčku Černá pozůstatky dřevěného krytého mostu z 19. století (zachovány pouze pilíře).

Potvrzení: razítko z obce

3. Horní Malše

Přírodní památka a evropsky významná lokalita (1890,85 ha, vyhlášena v r. 2014) chrání hlavní tok a prameniště řeky Malše s nivou, mokřinami a okolní vegetací. Vzácné biotopy kriticky ohrožených mlžů velevruba tupého a perlorodky říční, dále pak ryby mihule potoční, silně ohroženého ptactva, např. jeřábka lesního, chrástala polního či datlíka tříprstého. Z flóry jsou cenné bučiny a lužní lesy.

Potvrzení: opis tur. orientace z rozc. Pod Strmým vrchem

4. Hradištský vrch

Vrchol (780 m) asi 3,5 km východně od města Kaplice. Na zalesněném vrchu stávalo rozlehlé hradiště Hradec (asi 100x200 m) s kamenným valem, střežící cáhlovsko-vltavskou stezku (osídleno již 700 let před n. l., hradiště zaniklo požárem). Při vrcholu a na severním svahu granodioritové izolované skály a balvanové proudy. Od roku 2018 stojí na kopci 30 m vysoká dřevěná rozhledna, při dobré viditelnosti lze pozorovat Alpy.

Potvrzení: opis tur. orientace

5. Vodní nádrž Soběnov

Vodní nádrž Černá (Soběnov) byla vybudována v letech 1922-30, jedná se o nejstarší vodní nádrž v Jižních Čechách. Zatopená plocha činí 4 ha. Po protržení povodní v roce 2002 znovu obnovena. Do nedaleké hydroelektrárny voda vedena zvláštní štolou délky 544 metrů (spád 59,3 m, výkon 1,5 MW), odváděna je pak tunelem délky 577 metrů, patrné větrací štoly a přepad. Poblíž přehrady začíná naučná stezka „Údolím Černé“ (délka 4 km, 12 zastavení). Na skalnatém ostrohu nad meandrem Černé pod hrází přehrady je možné navštívit zříceninu hradu Sokolčů. Jedná se o trosky gotického hradu postaveného ve 13. století Benešem z Michalovic, ve 14. století se hrad stává majetkem pánů z Velešína, v roce 1387 jej pak kupuje Oldřich z Rožmberka. Od roku 1541 uváděn jako pustý. Zachovány příkopy, valy, zdvo paláce a věže. Na skalách horolezecké terény, v okolí zříceniny mrazové sruby s pseudokrasovými jevy.

Potvrzení: opis žluté tur. značky směr Hradiště

6. Děkanská Skaliny

Osada v podhůří Slepíčích hor (Soběnovské vrchoviny) je tvořena převážně čtyřstrannými usedlostmi z 18. až 19. století. Ve vsi se nachází 3 památné lípy malolisté (obvody kmenů 500, 520 a 560 cm, výšky 31, 20, 29 metrů, stáří 250-300 let) a výklenková kaplička Panny Marie. Děkanská Skaliny spolu se sousedními Pustými a Velkými Skalínami náleží do katastru obce Benešov nad Černou, jižně od vsi se rozprostírá Velký ličovský rybník.

Potvrzení: opis turistické orientace

7. Kondrač

Ves prvně uváděnou roku 1367 tvoří ucelený soubor charakteristických čtyřstranných dvorců z 19. století. Památkově chráněnými objekty jsou kostel Nejsv. Trojice ze 2. pol. 19. stol. a žulový pomník osídlení s nápisem „Osídleno 1.IX.1945“ (výšky 217 cm) postavený na památku dosídlení po odsunu pův. německy mluvícího obyvatelstva. Obec prochází okružní naučná stezka „Krajinou humanity“ délky 6 km s 8 zastaveními. Nosné téma naučné stezky je předložení humanistických myšlenek 6 světových a 1 české osobnosti. Současně na jednotlivých zastaveních stezka informuje o místní krajině a její historii. Severovýchodně od Kondrače při Velkém kondračském rybníku památný dub letní, zvaný dub „U Kahounů“ (výška 24 metrů, obvod kmene 375 cm).

Potvrzení: opis turist. orientace

8. Starý Holand

Zaniklá obec severovýchodním směrem od Černého Údolí. První zmínka z doby kolem roku 1760. Název obce odvozen podle holandských obchodníků se dřevem, kteří v okolí vykupovali dřevo a zde si zřídili dočasný tábor. V roce 1793 jsou zmiňovány osady Starý a Nový Holand, žilo zde čisté obyvatelstvo německé národnosti. Po jejich odsunu na konci 2. světové války obec zaniká.

Potvrzení: opis tur. orientace z rozc. U Jindřichova

Výlet č. 3

Za nejvyšším vrcholem Novohradských hor

1. Uhlíště

Osada asi 1,5 km jižním směrem od Pohorské Vsi na soutoku Pohořského a Uhlíšťského potoka. Ves založena v roce 1740 hrabětem Františkem Buquoyem, pálilo se zde dřevěné uhlí pro okolní sklárny, v roce 1780 zřízen mlýn s pilou, v roce 1888 rozšíření o výrobu dřevité vlny a dřívek na zápalky (jediná dochovaná budova). Severovýchodním směrem samota Terčí Dvůr – svobodnický statek Fr. Neubauera, založený dříve než blízká obec Pohorská Ves. Statek zrušen a rozdělen v roce 1781.

Potvrzení: opis tur. orientace v Pohorské Vsi

2. Ulrichov

Samota asi 3 km jižním směrem od Leopoldova, v okolí pralesovitý porost (místně zvaný Ulrichovský či Leopoldovský prales) ponechávaný desítky let bez jakýchkoliv zásahů lidské činnosti svému přirozenému vývoji s významným výskytem ptáků a hmyzu. Ve vrcholové části drobné mrazové sruby s rozvlečenou balvanitou sutí pod nimi, na území několik menších svahových pramenišť. Přírodní zajímavost (býv. přírodní památka) je nyní zahrnuta do nově vyhlášené přírodní památky Horní Malše.

Potvrzení: z Leopoldova či foto z místa

3. Kamenec

Nejvyšší vrchol české části Novohradských hor (1072 m) na hlavním evropském rozvodí Labe – Dunaj. Nachází se 3 km jihozápadně od Pohoří na Šumavě, 400 metrů od česko-rakouské státní hranice. Při vrcholu množství skalních bloků tvořených erodovanými žulovými a rulovými balvany, převažují smrkové porosty, níže též buková společenstva. Jihozápadně od vrcholu pozůstatky býv. hostince. Na severovýchodních svazích Kamence se nachází prameniště Pohořského potoka. Asi 1,2 km severně od vrcholu se pak v nadmořské výšce 955 m nacházela osada Paulina (česky Pavlína). Osada vznikla v roce 1780 spolu se sklárnou, kterou založil hrabě Georg Franz Buquoy a pojmenoval ji po své sestře, sklárna ukončila provoz v roce 1852. Po roce 1945 byla osada rozbořena a zalesněna, do dnešních dnů se dochovala pouze boží muka.

Potvrzení: opis turist. orientace

4. Pohoří na Šumavě

Osada prvně zmiňována roku 1524, sklářské hutě Na Šancích (1695-1740) či Na Rejdišti (1740-74), od r. 1717 zde dokonce sloužil panský pivovar, dále se zde nacházel lihovar a hamr. Ves proslula podmalbou obrázků na skle s náboženskými motivy (podobně jako Sandl v Rakousku). Hlavní dominantou kostel P. Marie Dobré rady postavený v l. 1783-91 na místě dřevěné kaple z roku 1779. Jednolodní budova kostela se zřítily dne 30.5.1999, obvodové zdi pouze zakonzervovány, kaple a sakristie opravena. U bývalého hraničního přechodu upravený nepravý pramen přítoku Lužnice, označený jako „Český pramen Lužnice“. Na trojmezí Čech, Horního a Dolního Rakouska trojboký barokní hraniční sloup z roku 1661 vysoký 2,8 metrů, vedle patník datovaný 1757.

Potvrzení: opis tur. orientace, příp. razítko z místa

5. Jiřická nádrž

Nádrž též označovaná jako Pohořský rybník se nachází na Pohořském potoce, 2 km severozápadně od Pohoří na Šumavě v nadmořské výšce 880 m. Má rozlohu 6,67 ha a průměrnou hloubku 2,5 metru. Dno nádrže je velmi členité. První klauzura pro plavení polenového dřeva zde byla vybudována již v pol. 18. století. První dochovaný zápis o voroplavbě z oblasti novohradských lesů pak pochází z roku 1783. V současnosti je Pohořský rybník soukromou vodou s možností sportovního rybolovu. K tomuto účelu je zde vybudováno 10 lovných míst, které jsou situované tak, aby nenarušovaly ráz přírody. Jihovýchodně od nádrže pozůstatky obce Jiřice, která zde byla založena v roce 1767 jako osada lesních dělníků a zaniká po roce 1955.

Potvrzení: foto z místa nebo opis. orientace v Pohoří

6. Baronův Most

Rodinný penzion s restaurací při silniče z Leopoldova na Pohoří v nadmořské výšce 848 metrů s výhledem na druhý nejvyšší vrchol Novohradských hor Myslivna (1040 m). Objekt penzionu je zrekonstruovaná bývalá hájovna tehdejší správy místního polesí Lužnice. Hájovna s hrázděnými štíty byla postavena na místě bývalého vaziště vorů po roce 1780, kdy probíhaly větší úpravy koryta Pohořského potoka. K Baronovu Mostu je přístup od Leopoldova, kde stávala pův. osada lesních dělníků a vorařů z pol. 18. století.

Potvrzení: razítko z penzionu

7. Myslivna

Druhý nejvyšší vrchol Novohradských hor (1040 m) ležící asi 5 km jihovýchodně od Pohorské Vsi. Ve vrcholové části řada zajímavých skalních útvarů, stejnojmenná přír. památka (14 ha, vyhl. r. 1992) chráníci jedny z posledních lokalit horského smíšeného a suťového lesa. Převažující bučiny doplňuje smrk, javor klen a výjimečně jedle bělokorá. V podrostu lze spatřit kyčelnicí devítilistou. Kromě horského střívlíčka či tesaříka zde můžeme v korunách stromů zahlédnout lejska malého, budníčka lesního, sýkoru babku nebo holuba doupňáka.

Potvrzení: foto z místa nebo opis. orientace v Pohoří

8. Terčí Hut'

Zaniklá osada (něm. Theresienhütte) při bažinaté oblasti zvané Jitronická luka, u Hut'ského rybníka. V roce 1764 zde byla hrabětem Johannem Buquoyem založena sklárna a pojmenována po manželce Theresii podobně jako Pohorská Ves. V roce 1798 byla hut' uzavřena a skláře v osadě nahradili dřevorubci. Za 2. světové války zde byl zajatecký tábor. Po roce 1945 došlo k odsunutí místních německých obyvatel a v 50. letech, po vybudování hraničního pásma, osada zaniká. Z osady zachována pouze boží muka, několik rozvalených zdí a zbytky sklářské pece. Severně od lokality Terčí Hutě se rozprostírá významná přírodní rezervace Pivonické skály (318,06 ha, vyhl. r. 2014), která je součástí evropsky významné lokality Žofinský prales – Pivonické skály (452,6 ha).

Potvrzení: foto z místa či opis orientace rozc. Hut'ský rybník

Výlet č. 4

Buquoyským panstvím k Dobré Vodě

1. Žár

Ves prvně zmiňovaná roku 1186, kdy byl zdejší dvůr věnován klášteru v rakouském Zwettlu. Samostatnou obcí až na sklonku 19. století. V současnosti k Žáru patří obce Božejov a Žumberk. Památkou kaplička sv. J. Nepomuckého. Na jihovýchodním okraje obce se rozprostírá Žárský rybník, jeden z nejstarších rybníků u nás (připomínán již r. 1221, zvětšovaný r. 1358). Rybník je největším na Novohradsku (rozloha 112 ha, zadržuje 1,6 mil m³ vody, hloubka vody až 3,5 m). Na umělém ostrově zřídili Buquoyové v l. 1716-18 přírodní park s cizokrajnými dřevinami, hvězdicovými alejemi a letohrádkem uprostřed, po r. 1948 park a letohrádek zanikly. V dnešní době Žárský rybník slouží k chovu ryb a rekreaci.

Potvrzení: opis žluté tur. značky směr žst. Nové Hrady

2. Nové Hrady

Město (2800 obyv.) s městskou pam. zónou. Slovanské hradiště již kolem r. 980, ves vznikla postupně v okolí hradu, městem od r. 1280, ve 2. pol. 14. století rozšířeno o tzv. Nové Město. Největší rozmach v 16. století, úpadek města nastává po roce 1770, kdy město začala míjet nová císařská silnice. Další zpomalení rozvoje způsobilo také, že město minula i železnice. Významný hrad (nár. kult. památka) byl postaven na ostrohu nad řekou Stropnicí v 1. pol. 13. století, první pís. zmínka o strážním hradu při zemské braně je z r. 1279. Hrad i město vypálili v r. 1425 husité a v r. 1467 Zdeněk ze Šternberka. Původně gotický hrad prošel řadou úprav, největší v letech 1792-98, v 50. letech 20. století v hradu expozice hyalitového skla, zbytek sloužil jako byty, později část ke školským a kulturním účelům. V 80. letech proběhla rozsáhlá rekonstrukce a od r. 2000 na hradě nová expozice. Zámecký vrch pod hradem sloužící původně jako dančí obora je dnes parkem s řadou pam. stromů. V letech 1801-10 byl na severní straně města vystavěn nový zámek v klasicistním slohu, dnes Akademické univerzitní centrum. K dalším pamětihodnostem města patří radnice z r. 1593 s vížkou, kašna z r. 1744, kovárna z let 1719-1879, dále pozdně gotický farní kostel sv. Petra a Pavla s renesančními prvky či barokní klášter servitů z let 1679-85. Ve východní části města se nachází honosná hrobka Buquoyů. V okolí města naučná stezka Sokolí hnízdo délky 3 km s celkem 15 zastaveními.

Potvrzení: razítko z hradu nebo infocentra

3. Terčino údolí

Přírodní krajinařský (anglický) park budovaný v průběhu tří století rodinou Buquoyů v údolí říčky Stropnice, též název Tereziino či Terežino, původní název Krásné údolí. K dokreslení romanticko-sentimentálního vzhledu parku byly průběžně stavěny zajímavé budovy – např. Václavovy lázně, tzv. Lázněčky z let 1788-97, klasicistní Modrý pavilon z roku 1803 (v roce 1936 poškozen povodní, dnes zřícenina), Švýcarský dům z roku 1852 či vodní hamr z roku 1860 (dnes penzion). Období vyvrcholilo zbudováním umělého vodopádu výšky téměř 20 metrů. Voda je k vodopádu přiváděna 720 metrů dlouhým náhonem z řeky Stropnice. Do okolních skal byly ve stejné době vytesány verše romantických básníků. Poblíž Švýcarského domu se nachází památný dub letní, zv. Strom svatečkanů (obv. kmene 880 cm, výška 28 m, stáří 400 let). Celým údolím prochází naučná stezka délky 6 km se 12 zastaveními. Národní přírodní památka Terčino údolí byla vyhlášena v roce 1992 (jako státní přírodní rezervace již v roce 1949) na rozloze 139,29 ha.

Potvrzení: opis turist. orientace nebo razítko z místa

4. Cukněstjn

Pozdně gotická tvrz z let 1488-91 vystavěná vladkou Vilémem Pouzarem z Michnic, jedna z nejlépe zachovalějších středověkých tvrzí v Jižních Čechách (kulturní památka). Od roku 1620 v držení Buquoyů, kdy byla upravena renesančně (sgrafita na fasádě). Čtyřkřídlá stavba je obdélníkového půdorysu s osmibokou věží, čtvercovým dvorem s arkádami a pavlačemi. Od roku 2000 je tvrz v soukromém vlastnictví, probíhá postupná rekonstrukce. V roce 2002 objevena původní got. kaple s freskami. Tvrz je účelově využívána (svatby, filmování,...).

Potvrzení: opis tur. orientace

5. Horní Stropnice

Osada prvně písemně zmiňovaná již roku 1185, kdy byla přičleněna k Vitorazsku, říčka Stropnice zde tvořila zemskou hranici s Rakousy. Ve 13. století osadu získali Rožmberkové, v roce 1390 pak poddanské městečko Nových Hradů. Roku 1486 větší část zasáhl ničivý požár. Mezi památky patří pův. románský kostel sv. Mikuláše nebo barokní mariánský sloup z roku 1765 na náměstí. V rozích mariánského sloupu umístěny pískovcové sochy sv. Josefa, sv. J. Nepomuckého, sv. Šebestiána a sv. Floriána. V historické budově bývalé sýpky se nachází Muzeum Novohradských hor.

Potvrzení: razítko z obce

6. Paseky

Rekreační osada, místní část obce Dlouhá Stropnice. Západně od osady při cestě k dřevěné zvoničce a ekofarmě se na skal. výchozu nachází kamenná pyramida ze 3 obrovských balvanů z weinsberské žuly. K pyramidě vede cesta s alejí dlážděná z kamenů vysbíraných z místních polí, která je lemovaná barevnými lavičkami. Od pyramidy pěkné výhledy na Novohradsko. V lesíku na vrchu Světlík dobře patrné agrární terasy z dob, kdy zde bývala drobná políčka.

Potvrzení: opis tur. orientace z rozc. Dobrá Voda, kost.

7. Dobrá Voda

Osada ulicového typu, v 16. a 17. století lázeňské místo (léčivé účinky pramene objeveny roku 1564, od roku 1701 mariánské poutní místo, v roce 1706 postavena poutní kaple, v l. 1708-15 nahrazena barokním farním kostelem Nanebevzetí P. Marie, vyzdobeným roku 1729 freskami. Pod schodištěm upravený pramen údajně s léčivou vodou a sousoší Piety. Nad pramenem trojkřídlá kaple, v interiéru bohatě zclacená řezbářská výzdoba. Oproti kostelu se nachází fara z roku 1719, která je dnes domovem řeholnic. Západně od kostela býval zámeček z roku 1718 (zbořen roku 1963).

Potvrzení: razítko z místa, příp. opis tur. orientace

8. Kraví hora (rozhledna)

Zdáleka viditelný vrch (953 m) s řadou pozoruhodných skalních útvarů na vrcholu, nejznámější je Napoleonova hlava. Na místě triangulační věže byla v roce 1989 postavena jedna z posledních vojenských hlásek minulého režimu, přestavěná r. 2001 na 37 m vysokou ocelovou telekomunikační věž, sloužící též jako rozhledna. Z vyhlídkové plošiny ve výšce 24 metrů kruhový výhled na Novohradské hory, Šumavu, Klet, dále do nížin Budějovické a Třeboňské pánve.

Potvrzení: opis zelené tur. značky směr Hoj. Voda

Výlet č. 5

Trhosvinenskem do Slepíčních hor

1. Kamenná

Obec s necelými třemi stovkami obyvatel leží na břehu Svinenského potoka 10 km jihovýchodně od Trhových Svinů. První písemná zmínka a zároveň i název Sacherles se nachází v dokumentu kláštera Hohenfurth a je z roku 1349. Alternativní název Kamení nebo Kamenná je doložen od pol. 15. století. Osada bývala typickou starou německou vesnicí se dvěma řadami usedlostí lemujícími cestu v délce přibližně šesti set metrů. V roce 1840 zde žilo přes 300 lidí, nacházel se zde hostinec a dva mlýny. Na návsi památkově chráněná kaple sv. J. Nepomuckého ze 2. pol. 19. století s mohutnou zvonící. V obci se nachází soukromé minimumzeum spisovatelky Hany Marounkové a v čele zemědělského areálu „Muzeum vysídlených obcí Novohradská“.

Potvrzení: razítko z obce

2. Žumberk

Ves prvně připomínána roku 1279 jako Sonnberg, zemanské sídlo doloženo v pol. 13. století. V letech 1602-10 letní sídlo Petra Voka z Rožmberka, od roku 1618 Žumberk připojen k novohradskému panství. Původně gotická tvrz počátkem 17. století renesančně přestavěna a spolu s dvorem, kostelem a farou opevněna hradbou se 7 baštami, dnes zachováno pouze 5. V roce 1817 majetek tvrže rozprodán. Rozsáhlá rekonstrukce tvrže v l. 1969-74 (dnes pobočka Jihočeského muzea v Českých Budějovicích). Církevními památkami jsou farní čtyřlodní kostel Stětí sv. Jana Křtitele se síťovou klenbou a pův. gotická fara ze 14. století, která byla roku 1654 zbarokizována. Na sev. okraji vsi památný Žumberký jilm horský (obv. kmene 480 cm, výška 32 m, stáří 170 let). Na nedaleké Žumberké hoře (560 m) kamenné křeslo neznámého původu i stáří.

Potvrzení: razítko z muzea

3. Trhové Sviný

Město (5030 obyv.) s městskou památkovou zónou vyhlášenou v roce 1990. Původní osada pod zaniklým hradem Svinice připomínána již v l. 1260-81 jako majetek Ojře ze Svin a Lomnice, příslušníka klokotské větve Vítkovců. V roce 1327 získal panství Vilém z Landštejna, syn Vítek jej prodal v roce 1359 Rožmberkům, později v novohradském panství Buquoyů. Svinice byly dvakrát dobytý a vypáleny Janem Žižkou (1420 a 1422). V roce 1437 povýšení na město, v roce 1438 právo královské a v roce 1481 právo trhové. Dominantou města farní kostel Nanebevzetí Panny Marie připomínaný již roku 1317 (původně s obranným charakterem). Při velké pozdně gotické přestavbě zachován raně gotický portál v severní stěně a jižní věž ze 2. pol. 14. století. Síňové trojlodí se síťovou klenbou je z let 1485-1510, presbytář z roku 1510, záp. věž a křestní kaple z roku 1520. K dalším pamětihodnostem města patří kašna, sloup se sochou sv. Jana Nepomuckého z roku 1722 na Žižkově náměstí, dále pak domy s loubím, radnice, 3 kamenné milníky a další lidové zemědělské usedlosti. Při silnici na Nové Hrady Muzeum užitkových vozidel. Jižním okolím města vede okružní naučná stezka Trhosvinensko (délka 4 km, 10 zastavení), která začíná i končí u autobusového nádraží. Významnými rodáky jsou JUDr. Emil Hácha (1872-1945), právník a protektorátní prezident v letech 1939-1945 a také Karel Valdauf (1913-1982), hudební skladatel a kapelník. Každoročně se na jeho počest koná festival dechových hudeb.

Potvrzení: razítko z infocentra

4. Buškův hamr

Skanzen Buškův hamr (kovárna na vodní pohon) se nachází zhruba jeden kilometr jihozápadně od Trhových Svinů na toku Klenského potoka při naučné stezce Trhosvinensko. Jedná se o přízemní klasicistní hamr z poč. 19. století se 3 vodními koly a unikátním pístovým dmychadlem (technická památka). Hamr fungoval až do roku 1950. Rekonstrukce do současné podoby proběhla díky několika technickým nadšencům v letech 1990 až 1995.

Potvrzení: razítko ze skanzenu

5. Svatá Trojice

Barokní poutní kostel Nejsv. Trojice vystavěný v letech 1708-10 z dobrovolnických sbírek jižně od města Trhové Sviný. Půdorys šesticípé hvězdy, v rozích kapličky s věžemi, střední loď sklenuta kopulí završenou bání s lucernou, hlavní oltář z roku 1718. Kostel je obklopen pětibokým ambitem z let 1712-19 se 3 jednopatrovými vížkami. Poblíž kostela trojboká kaple nad pramenem léčivé vody, u vchodu do kostela památný modřín opadavý (obvod kmene 305 cm, výška 31 m, stáří 170 let).

Potvrzení: opis červené tur. značky směr Trh. Sviný

6. Slavče

Obec zmiňovaná v roce 1186, první pís. zpráva pochází z roku 1394. V obci se nachází dominantní novogotický kostel sv. Filipa a Jakuba z let 1903-06, barokní kaplička z 18. století a další lidové zemědělské usedlosti. Zajímavým objektem je také klasicistní statek čp. 44 dat. 1844 při silnici do sousedních Mohuřic (za místním hřbitovem). Obec proslulá každoročními masopustními průvody. V místní části Dobrkovská Lhotka se na návsi nachází unikátní stéla Trojice Boží z roku 1769.

Potvrzení: opis turist. orientace

7. Kohout

Nejvyšší zalesněný vrchol Soběnovské vrchoviny (Slepíčních hor) s nadmořskou výškou 870 metrů. Hora má kuželovitý tvar, její svahy jsou pokryté balvany a sutí z četných kryoplanačních teras. Vrcholek hory tvoří malebná soustava rozvětraných granodioritových skalisek. V 19. století byl tento vrchol jeden z nejvýznamnějších trigonometrických bodů celého Rakouska-Uherska, což připomíná betonový jehlan a kámen s nápisem. Ve 20. století zde stávala dřevěná dvoupatrová měřická věž. Po jejím pádu zde v roce 1965 vznikla dřevěná vojenská pozorovatelná, která později sloužila i jako rozhledna. Po svém zchátrání však byla během roku 1993 stržena. Nyní se na vrcholu pronajatým ministerstvem vnitra nalézá kovová vysílací věž.

Potvrzení: opis zelené tur. značky směr Soběnov

8. Vysoký kámen

Vrch lidově zvaný Slepice je druhým nejvyšším vrcholem (865 m) Soběnovské vrchoviny (Slepíčních hor). Stejnomená přír. rezervace (3,21 ha, vyhl. r. 1995) chráníci přirozený smíšený suťový porost, který je hnízdištěm výra velkého. Na území rezervace bylo pozorováno přibližně 160 druhů motýlů, charakteristický je hřbetozubec tmavouhlý a píd'alka Fagivorina arenaria

Potvrzení: opis turist. orientace

Výlet č. 6 Zaniklými sklář. obcemi přes Vysokou k Hojně vodě

1. Mlýnský Vrch

Bývalá osada při cestě z Černého Údolí do Hojné Vody, pojmenovaná po mlýně, ve kterém se kromě mletí obilí drtil i křemen pro okolní sklářské hutě. Kromě mlýna zde fungovala také pila se šindelnou, kde se zpracovávalo dřevo sloužící k pokryvu šindelových střech. Po 2. světové válce nebyla osada vůbec osídlována a bylo zde zřízeno rekreační středisko komunistické strany, které po roce 1989 převzal Svaz tělesně postižených. Poblíž Mlýnský rybník (rozloha 4,48 ha) založený v roce 1700 hrabaty Buquoyovými za účelem plavení dřeva.

Potvrzení: foto z místa či opis. orientace z rozc. U Jindřichova

2. Hojná Voda (obec)

Původně lázeňské centrum vyhledávané Rožmberky, ale i dalšími významnými osobnostmi. K objevu léčivého pramene zde došlo v roce 1564, jeho význam zastínilo až založení sousední Dobré Vody na poč. 18. století. V 19. století sem rád zajížděl spisovatel Zikmund Winter. Pozoruhodná 15 m vysoká kamenná třípatrová zvonice pochází údajně již z roku 1359, kdy sloužila jako hláska. U parkoviště Zvon setkávání, který daroval Hojně Vodě zvonář Rudolf Perner, jehož rodina byla po 2. světové válce odsunuta a žije v Německu. Zvon váží necelé 3 tuny, je zavěšený do tzv. sluneční brány a zvoní každou neděli v 19 hodin. Z tohoto místa se vám naskytou krásné výhledy do údolí k Horní Stropnici a Novým Hradům. Od parkoviště u zvonu je možné absolvovat okruh po zelené turistické značce přes vrchol Kraví hora s rozhlednou či okruh po místním značení přes vrchol Vysoká.

Potvrzení: opis turist. orientace

3. Vysoká

Vrchol Vysoká s nadmořskou výškou 1034 m je jihočeská hora, nejvyšší bod okresu České Budějovice, desátý nejvyšší vrchol Novohradských hor a jedna z největších dominant severní části českých Novohradských hor. Jedná se o zalesněný granodioritový vrch (německy zvaný Hochwald). Na úbočích častá balvanová moře, skalní hradby a mrazové sruby vysoké až 20 metrů. Na severovýchodním vrcholu, dříve nazývaném Vitorazská vyhlídka (1001 m n. m.) je mohutný tor s výškou až 60 metrů. Ve vrcholovém skalisku se nachází puklinová jeskyně (přírodní zajímavost). Při jižním úpatí hory pramení řeka Stropnice.

Potvrzení: opis turist. orientace

4. Šejby

Osada (německy Scheiben) založená při německé kolonizaci pohraničí v pol. 14. století. V roce 1541 připomínány 2 pusté tvrze, dnes památkou pseudoslohová kaple se zvonící. Významné jsou Šejbské památné stromy – v osadě lípa malolistá (obvod kmene 495 cm, výška 25 m, stáří 320 let), jihozápadně od osady poblíž býv. hájovny dub letní (obvod kmene 460 cm, výška 21 m, stáří 400 let).

Potvrzení: foto z místa či opis. orientace v Dobré Vodě

5. Mandelstein

Vrch na rakouské straně Novohradských hor s nadmořskou výškou 874 m. Z vrcholového skaliska s křížem jedna z nejkrásnějších vyhlídek na Novohradské hory a Třeboňskou pánev. Ve skále pamětní deska básníku Josefu Ganglovi, rodákovi z Benešova nad Černou. Na vrcholu též skalní brána Mandelsteintor a kaple – památník a místo setkávání německých vysídlenců z roku 1945. Asi 2,5 km jižním směrem obec Moorbad-Harbach. První osada připomínána roku 1390. V obci mezi vrcholy Mandelstein a Nebelstein se nachází klimatické a rašelinné lázně (Moorbad). Významnou památkou kostel sv. Jana Křtitele z let 1749-57 a fara z roku 1771. V Harbachu a okolních osadách Lauterbach a Hirschenwies jsou brusírny olovnatého křišťálu s více jak 200-letou tradicí.

Potvrzení: foto z místa či návštěva Harbachu

6. Hojná voda (prales)

Národní přírodní památka (9,19 ha, vyhl. v l. 1838 a 2005) na jihovýchodním úpatí vrcholu Vysoká. Předmětem ochrany zbytek jedlobukového pralesovitého porostu ponechaného samovolnému vývoji. Spolu s národní přírodní rezervací Žofínský prales je nejstarším chráněným územím v Evropě zřízeným Buquoyi. Národní přírodní památka přístupná po okružní naučné stezce zřízené společností Lesy ČR o délce 3 km s 11 zastaveními, která vede i okolím chráněného území. Na paměť 150. výročí vyhlášení chráněného území odhalen v roce 1988 pomníček. Nedaleko NPP se na rakouské straně hranice nachází v nadmořské výšce 780 m pramen řeky Stropnice (nejvýznamnější pravostřanný přítok řeky Malše, délka toku 54 km, plocha povodí 402,4 km²).

Potvrzení: o čem pojednává zastavení č.10

7. Lukov

Jedna ze zaniklých sklářských osad nacházející se v katastru obce Staré Hutě. První zmínka o osadě z roku 1379. V roce 1541 již byla pustá, znovu místo osídleno roku 1641 sklářskými dělníky, na přelomu 19. a 20. století až 100 obyvatel německé národnosti, po odsunu dosídleno reemigranty z Rumunska. V 50. letech 20. století definitivní zánik. Stejný osud potkal i sousední osadu Nové Hutě, kde se navíc nacházela v letech 1623-77 i sklářská huť. Pozůstatkem této osady je dochovaná kaplička. V samotných Starých Hutích též výroba skla. Ve 2. pol. 16. stol. zde Rožmberkové založili slavnou sklárnu vyrábějící především luxusní benátské sklo.

Potvrzení: opis turist. orientace

8. Zlatá Ktiš

Též zaniklá osada v nejjižnější části katastru obce Staré Hutě. V minulosti řada domů obývaných asi 130 dřevorubci německé národnosti. Na konci 18. st. zde byla přehrazena říčka Černá jako rezervoár vody na plavení dříví, zatopená plocha přes 5 ha zadržuje až 100 tisíc m³ vody, při povodních v letech 1794 a 2002 se nádrž protřhla. Osada zanikla po r. 1945, do dnešní doby se dochoval pouze kříž u cesty na hrázi. Nádrž uprostřed lesů dnes slouží ke sportovnímu rybolovu, koupání a je nazývána podle tvaru své vodní plochy „Srdcem Novohradským hor“.

Potvrzení: opis tur. orientace z rozc. Žofín